

Nr 224.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1939 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
statlig krigsförsäkring.*

(1:a avd.)

I proposition nr 263 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 21 april 1939, föreslagit riksdagen medgiva, att statens krigsförsäkringsnämnd bemyndigas dels att med Svensk krigsförsäkringspool träffa återförsäkringsavtal rörande kasko-, intresse- och varuförsäkring i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga till berörda statsrådsprotokoll fogade avtalsförslaget i ämnet dels ock att träffa återförsäkringsavtal rörande försäkring för olycksfall, som till följd av krigsåtgärd drabbar å fartyg eller annat transportmedel tjänstgörande person, i huvudsaklig överensstämmelse med principerna i nyssnämnda avtalsförslag.

I anledning av upprättat förslag till lag om statlig krigsförsäkring m. m. tillsatte Kungl. Maj:t den 21 oktober 1938 en statens krigsförsäkringsnämnd med uppgift att förbereda de åtgärder, som från statens sida kunde finnas böra vidtagas för meddelande av sådan statlig försäkring, varom i berörda lagförslag förmäldes, ävensom att, därest en lagstiftning enligt de i förslaget angivna riktlinjer komme till stånd, omhändervha de försäkringsuppgifter, som därvid skulle ankomma på staten.

I proposition den 3 november 1938, nr 10, föreslog Kungl. Maj:t sedermera riksdagen att antaga oförmälda lagförslag. Propositionen blev av riksdagen bifallen och lag i ämnet utfärdades den 10 mars 1939 (nr 68) att träda i kraft dagen efter den, då lagen från trycket utkommit i Svensk författningssamling, vilket skedde den 20 samma månad.

I skrivelse den 17 april 1939 har nu *statens krigsförsäkringsnämnd* gjort framställning därom, att åtgärder måtte vidtagas i syfte att krigsförsäkringar å fartyg m. m. skulle kunna träda i kraft automatiskt i händelse av utbrott av icke lokalt begränsade krig. Nämnden har för sådant ändamål hemställt om bemyndigande för nämnden att med Svensk krigsförsäkringspool, som utgör en sammanslutning av samtliga de försäkringsbolag, vilka meddela krigsförsäkring, träffa avtal, i huvudsak innebärande, att staten vid utbrottet av ett europeiskt stormaktskrig, i vilket England, Frankrike eller Tyskland deltog, från och med dagen för krigsutbrottet i form av återför-

säkring övertog samtliga av till Poolen anslutna bolag tecknade och i kraft varande krigsförsäkringar, i den mån dessa överstege Poolens i avtalet fastställda självbehåll å en köl, 750,000 kronor å kasko och 750,000 kronor å varor, samt att staten svarade för den förlust, som överstege två gånger Poolens självbehåll å en köl eller 3,000,000 kronor. Därjämte har nämnden begärt bemyndigande att efter i huvudsak samma principer träffa återförsäkringsavtal rörande försäkring för olycksfall, som till följd av krigsätgård drabbade å fartyg eller annat transportmedel tjänstgörande person.

Vid skrivelsen hava fogats förslag till avtal mellan krigsförsäkringsnämnden och Poolen samt till försäkringsbrev å i skrivelsen omförmälda kasko- och intresseförsäkringar, vilka förslag såsom bilaga A, B och C åtfölja propositionen.

I ärendet hava efter remiss avgivits yttranden av kommerskollegium och försäkringsinspektionen.

Kommerskollegium har, under tillstyrkande av krigsförsäkringsnämndens förslag, anfört följande.

Kommerskollegium funne det jämväl för sin del synnerligen betydelsefullt, att krigsförsäkringen av svenska fartyg och däri transporterade varor under statens medverkan för en krigsutbrotsperiod reglerades enligt de grunder, som innefattades i det förevarande förslaget till avtal mellan krigsförsäkringsnämnden och Svensk krigsförsäkringspool, liksom ock att liknande anordning komme till stånd för ordnande av krigsolycksfallsförsäkring för befäl och besättning å svenska fartyg. Genom här föreslagen reglering vunnas garantier för att särskilt sjöfarten på Sverige vid utbrott av ett stormaktskrig, vari Sverige icke vore inblandat, kunde fortgå obehindrat såvitt denna sjöfarts fortgående vore beroende av krigsförsäkring av fartyg och last samt ombord tjänstgörande personer.

Försäkringsinspektionen har förklarar sig icke hava något att erinra mot bifall till förslaget.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Genom lagen om statlig krigsförsäkring m. m. har, på sätt framgår av vad inledningsvis anförts, möjlighet beretts att under vissa förutsättningar stödja sjöfarten genom krigsförsäkring, anordnad genom statens försorg. För tillämpningen av ifrågavarande bestämmelser fordras, att viss i lagen angiven krissituation inträtt. Erfarenheten under senare tid har emellertid givit vid handen, att oaktat en situation ännu icke uppkommit av det allvarliga slag, som förutsattes i lagen, läget för sjöfartsnäringen kan vara ur krigsrisksynpunkt ganska osäkert. Uppenbart torde vara att det för sagda näring skulle vara utomordentligt värdefullt att äga visshet om att vid ett plötsligt krigsutbrott fartyg och varor liksom även befäl och besättning automatiskt bleve skyddade genom av staten garanterad försäkring. Det av statens krigsförsäkringsnämnd framlagda förslaget avser att tillgodose det behov av försäkringsskydd, som föreligger i berörda hänseende. I likhet med nämnden anser jag det vara tillräckligt, att vid skapandet av sådant försäkringsskydd hänsyn tages allenast till det fallet att ett europeiskt stormaktskrig utbryter, i vilket England, Frankrike eller Tyskland deltagit. Det sätt, varpå försäkringsfrågan av nämnden föreslagits skola ordnas, har

icke föranlett erinran från de hörda myndigheternas sida. För egen del finner jag förslaget innebära en godtagbar lösning av det föreliggande spörsmålet.

Det av Kungl. Maj:t i föreliggande proposition framlagda förslaget i syfte att under vissa förutsättningar stödja sjöfarten på Sverige vid utbrott av ett stormaktskrig anser utskottet välbetänkt och tillstyrker förslaget i fråga. Även om utskottet finner i någon mån tveksamt, att statens krigsförsäkringsnämnd utrustas med sådana vittgående befogenheter, som här föreslås, anser sig utskottet dock icke heller i denna del vilja motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att statens krigsförsäkringsnämnd bemyndigas dels att med Svensk krigsförsäkringspool träffa återförsäkringsavtal rörande kasko-, intresse- och varuförsäkring i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga till statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 21 april 1939 fogade avtalsförslaget i ämnet dels ock att träffa återförsäkringsavtal rörande försäkring för olycksfall, som till följd av krigsåtgärd drabbar å fartyg eller annat transportmedel tjänstgörande person, i huvudsaklig överensstämmelse med principerna i nyssnämnda avtalsförslag.

Stockholm den 26 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gränebo*, *Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson*, *Nilsson* i Landeryd, *Bergström*, *Gustafsson* i Benestad, *Pauli*, *Ström* i Lidköping, *Lindström*, *Bäcklund*, *Bergman* och *Domö*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Danielsson*, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Ward*, *Weijne*, *Andersson* i Södergård, *Andersson* i Malmö och *Hansson* i Rubbestad.